

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՒՌՆԻԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

ԶՄԻՒՌՆԻԱՅ ՀԱՐԱՐ 26 ԱՊՐԻԼ 1869

ԹԻՒ 856

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԶՄԻՒՌՆԻԱՅ, 26 ԱՊՐԻԼ

Բարձրագոյն իրան քով Յունաստանի դեսպան արշուած քեր Ռանկայէն զաղղկական շողենաւով Կ. Պօլիս հասնելով՝ արժանաւոր յարգանքով և սիրով ընդունուեցաւ թէ՛ հելլենայիններէն և թէ՛ օսման հան կենցաղաւոր անձինքներէն :

Երբին վսեմութիւնը՝ որ բանիբուն , փորձառու և բարեհամբաւ պաշտօնատար մըն է , պիտի աշխատի անշուշտ Բարձրագոյն իրան և հելլենային մէջ եղած յարաբերութիւնները՝ արդարաւորութեան և խաղաղասիրութեան հիմանց վերայ աւելցան կերպիւ վերահաստատուելու . որով մեծ ծառայութիւն մի ըրած պիտի ըլլայ իւր աղղին ճշմարիտ օգտիցը և յառաջակիմութեանը :

Իր Ռանկայէն ամսոյս 16ին պատիւ ունեցաւ օգոստոս . Սուլթանին ներկայանալու . յորմէ մեծ մարդասիրութեամբ ընդունուեցաւ : Եւ վսեմագոյն թիւնը բարեհամբաւ երկար ժամանակ խօսակցելու Յունաստանի թագաւորին երեսփոխանին հետ :

Հասարակաց զինուորական տնտեսայ վսեմ հայկազուն Տաւութ փաշան , որ Բուսթիլի երկաթուղեաց շինութիւնը կարգի դնելու համար Եւրոպա երթալով յաջողութեամբ կատարեց իրեն յանձնուած պաշտօնը , ներկայ ամսոյս 10ին պատիւ ունեցաւ Վարդէսի կայսեր ներկայանալու . որուն իւր խորին շնորհակալութիւնը յայտնեց վսեմ զործակցութեանը և օգնութեանը , զորս Վարդէսի վսեմագոյն թիւնը հաճեցաւ մատուցանել օսմանեան երկաթուղեաց զործոյն յաջողութեանը համար : Կայսրը պատասխանելով ըսաւ , թէ Վաղղիան համակրութեան է ի

դատ ուրիշ բան չլինար ունենալ այնպիսի ձեռնարկութեան մը յաջողութեանը համար , որ սահմանաւէ թուրքաստանի բարօրութիւնը զարգացնելու և քաղաքակրթութեան յառաջադիմութեանը ու ընդհանուր խաղաղութեան հաստատութեանը նպաստամատոյց ըլլալու : Վսեմա՝ Տաւութ փաշան երկուշաբթի օրը հասաւ ի Կ. Պօլիս :

Վաղղիոյ և Պէլճիկայի կառավարութեանց մէջ երկաթուղեաց պատճառաւ տեղի ունեցած վէճը բարեկամաբար լմընցաւ կամ լմընալու վերայ է : Հետեւաբար այս ձախորդ խնդիրը , որ երթալով կրնար վտանգաւոր ըլլալ ընդհանուր խաղաղութեան համար , յաջողութեամբ և սիրով լուծուած կը համարուի . ուստի այժմ լրացրաց ուշադրութիւնը դրեթէ բոլոր վրին երեսփոխանական ընտրութեանց վերայ դարձած է , որոնք Մայիսի 11—23ին պիտի կատարուին ըստ կայսերական հրամանագրոյն՝ որ կարգադրուեցաւ ազգային ժողովոյն մէջ : Ուրիշ մէկ հրամանագրով ևս այս խորհրդանոցը զոգուեցաւ :

Վաղղիոյ կայսրուհւոյն Լըւեքի կողմը ճանապարհորդութիւն ընելու վրայօք թէպէտ և զրոյց մի կը պտըտի , սակայն որ քաղաքացայեցեցութիւն ընելիքը տակաւին յայտնի չէ . այսու ամենայնիւ կը հաստատեն թէ Լըվիպոսի փոխարքայն անձամբ փարիզ պիտի երթայ հրաւիրելու համար զկայսրուհին՝ որ ներկայ գտնուի Շուէդի ջրանցքին բացուելուն , որ առաջիկայ հօկա . ամսոյն մէջ տեղի պիտի ունենայ : Հետեւաբար դրեթէ հաստատուն կը կարծուի թէ կայսրուհին սիրով պիտի ընդունի բարձրադասիւ խնամքին քաղաքակրթական ազնիւ հրաւերը :

Փրանչիսկոս—Յովսէփ Մարիոյ կայսրը՝ որ միանգամայն հունգարիոյ թագաւոր է , ինչթի մէջ ազգային խորհրդանոցը մեծ հանգիսի բացաւ գեղեցիկ

զահախօսութեամբ մի , որով կը յորդորէ խորհրդանոցին անդամները որ հոյ տանին աղղին բոլոր զօրութիւնները ներքին բարեկարգութեանց , վերայ կեդրոնացնելու . վսեմը , կը յաւելու զահախօսութիւնը , օտար տէրութեանց հետ ունեցած բարեկամական յարաբերութիւններս անդորրութեան և խաղաղութեան հաստատուն յոյսեր կուտան . որոնք մեծապէս հարկաւոր են ներքին բարեկարգութեանց կատարելապէս լմընալուն համար :

Յեղափոխական Սպանիան սահմանագրաւոր և ժողովրդասէր թագաւոր մի փնտռելու զաւարտալէ : Կը հաստատեն թէ Իտալիոյ Վիկթոր—Էմանուէլ թագաւորին երկրորդ որդին Մարիոյ դուքսը յանձնառու կըլլայ եղբոր Սպանիոյ թագաւորական դաճնստելու , եթէ ժողովուրդը հաւանութիւն տայ : Կարծեմք թէ սպանիացիք այս արքայազուն դքսէն աւելի յարմար թագաւոր մի չեն կրնար գտնել . ուստի խոհեմութիւնը կը պահանջէ , որ համազգային պատերազմի չծագած , հոգ տարուի խաղաղութեամբ որոշել այս խնդիրը : Ազգային ժողովը կը շարունակէ նոր Սահմանագրութեան ազատասիրական յօդուածները միասին քննելով ընդունիլ և վաւերացընել ի մեծ ուրախութիւն ժողովրդեան և ի տրամուծութիւն կղերին . որ չլինար միթիթաւիլ իւր աղղեցութեան անդառնալի կերպիւ շնջուիլ տեսնելով :

Մեղիոյ մէջ կենցաղաւոր հեռատես անձանց ծանր ուշադրութիւնը Ռուսաստանի վերայ դարձած է . որ թէպէտ Ժանաբայլ , բայց օրըստօրէ կը յառաջանայ միշտ Միտայի մէջ դէպ ի անդղական երկրները Հնդկաստանի , Ստոյգ է թէ այս յառաջագիմութիւնը վտանգ տուր չլինար ըլլալ անդղացուոյց համար մօտ տարիներու մէջ , այսու ամենայնիւ ոչ :

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ Ք

ՀԵՏԵՉՕՏՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԵՐԵԿԵՆ

(Շարունակութիւն և վերջ :)(1)

20. Վսեմագի վերջին դարերու մէջ երեւի և քաջաջը մօտ աստեղաբաշխներուն նորր պատգութիւններով շատ յայտնի եղաւ և ստուգեցաւ , որ արեգական տարիական ընթացքին տեղութիւնն է , 365 օր , 5 ժամ , 48 նախնական րոպէ , և 45 երկրորդական րոպէ . ըսել է որ վեց ժամէն 11 նախնական րոպէ , և 45 երկրորդական րոպէ պակաս է նախնի աստեղաբաշխից դրութիւնէն :

21. Եւ այս 11 նախնական , և 45 երկրորդական րոպէները հետզհետէ աճելով , 150 տարուան միջոցը ամբողջ մէկ օր դարձանային հասարակածը կը յառաջանայր դէպ ի սկիզբն Մարտ ամսոյն , և այսպէս դարէ ի դար յառաջանալով , ի միջոցի , 1500 ամաց , 42 օր քաղիա նաւով , դարձանային ձիւղ հասարակածը , Մարտ ամսոյ 21դ օրէն իջաւ հիմա Մարտի 9դ օրը :

22. Եւ որովհետեւ որ օր արեգակը առաջին աստիճան խոյնի մտանէ , նոյն օրը դարձանային հասարակած է : Եւ հետեւաբար հարկ է ըստ հրամանի Ս. Գրոյ և ըստ կանոնի սրբազան հայրապետաց՝ դարձանային հասարակածէն , այսինքն Մարտ ամսոյ 9րդ օրէն զկնի անմիջապէս պատահալով լուսնի լրումն՝ աւագ լրումն ճանաչել : Կ. (Ղևոն . ԻԳ . 3 :

Եւ զկնի այն լրումն անմիջապէս պատահալով լրումն օրն տուն Զատիկ հաշակել , որ է անթխուելի ճամբարութիւն : Ե :

23. Բայց մեր տոմարը Մարտի 21րդ օրը անշարժ դարձանային հասարակած ճանաչելով , այս ճամբարտ հասարակածէն , այսինքն Մարտ ամսոյ 9րդ օրէն , մինչև ի կեղծ հասարակած Մարտի 21ին , 12 աւուր միջոցը

(1) Տես լրագրոյս նախընթաց քիւր :

պատահալ լրումնի լրումն՝ աւագ լրումն ճանաչել , որ իրօք և ճամբարտապէս Աստուածաւորն Ս. Գրոյ յայտնած ձիւղ դատական լրումնի աւագ լրումն է : Կ. (Թուոյթ . 3 . 5 .) : Եւ փոխանակ աւագ լրումն ըսելով , յետին լրումն կը ճանաչէ . և իբր անպիտան ի բաց ձգելով , զարնանային հասարակածէն զկնի՝ լրումն երկրորդ լրումն կը պակաս Զատիկ տեսնելու . և այսպէս Ս. Զատիկի մեծահանգէս տօնը շատ անդամ Ս. Գրոյ յայտնած իր խկական օրէն հինգ շաբաթ ետքը կը ձգէ հանգիսի զուգընթաց տեղութեան աստեղով :

Ահա այս է առաջին վրիպակը տոմարին մերոյ , որ Մարտ ամսոյ 21դ օրը անշարժ դարձանային հասարակած ճանաչելէն յառաջ կուգայ :

Եւ այս ըսածներու ճամբարտութիւնը ներկայ տարւոյն Ս. Զատիկի աւուր օրինակաւ բացայայտ կերելի :

24. Ա. 1864 ներկայ տարւոյս օրացոյցը , և զտիր Մարտ ամսոյ 8րդ կիրակի օրը , որ կը կարգաւ , արեգակը ի խոյն մտանէ , ժամ 6 , րոպէ 44 :

Որոյ հետեւալ Մարտի 9դ երկուշաբթի օրը՝ է ստոյգ դարձանային հասարակած :

Հիմա կը պատուիրէ մեզ Ս. Գրիգոր , թէ այս երկուշաբթի օրէն զկնի՝ Մարտի 11րդ՝ չորեքշաբթի օրը սրտահալ լրումնի լրումն՝ զատկական լրումնի աւագ լրումն է : Եւ զկնի այն լրումն՝ Մարտ 15 , անմիջապէս պատահալով առաջին կիրակին Ս. Զատիկի տօն կատարել պէտք է : Եւ Բայց տես սիրելի ընթերցող , որ մարտ 11 , չորեքշաբթի օրը՝ փոխանակ աւագ լրումն գրեց , յետին լրումն գրուած է , որ է սխալ :

Եւ այս սխալը կը պարտաւորէ զմեզ յաջորդ լրումն սպասել . և զայն լրումն՝ աւագ լրումն ճանաչել ինչպէս նոյն օրացոյցին մէջ՝ Ապրիլ 10 , ուրբաթ օրը , կը կարգաւ՝ աւագ լրումն լուսնի . որ է սխալ :

Վսեմագի ըստ Ս. Գրոյ և ըստ կանոնի Նիկիոյ սուրբ ժողովոյ սրբազան հայրապետաց՝ ստոյգ աւագ լրումն ,

Մարտ ամսոյ՝ 11րդ չորեքշաբթի աւուր լրումն է : Եւ նոյն աւուր գրուած յետին լրումն ալ՝ Փետրուար ամսոյ 11րդ երեքշաբթի օրը պէտք էր գրել : Կ :

Եւ այսպէս յետ ստոյգ աւագ լրումն , Մարտ 15 , առաջին կիրակին՝ փոխանակ ճամբարտապէս զատիկ գրելով , անառակի կիրակի գրուած է , որ է սխալ : Ե :

Եւ Ս. Զատիկի տօնն՝ Մարտ 15 , իր ձիւղ սեպտական օրէն հանելով , և հինգ շաբաթ դէպ ի ամառն հեռացուեցնելով , Ապրիլ ամսոյ 19րդ կիրակի օրը գրուել է , այս ալ սխալ : (Երկրորդ օրինաց . ԺԶ . 1 .) :

Եւ այս բոլոր սխալներուն խկական պատճառներն աւստիք են : Նախ՝ Մարտ ամսոյ 9րդ օրը դարձանային հասարակած ճանաչելիս . որ ստոյգ նոյն օրը դարձանային հասարակած ըլլալը՝ ամենայն ազգ ընդ մեզ կը վկայեն : Երկրորդ՝ Մարտ ամսոյ 21րդ օրը՝ դարձանային հասարակած ճանաչելիս . որ նոյն օրը դարձանային հասարակած չըլլալը՝ դարձեալ ամենայն ազգ ընդ մեզ կը վկայեն : Եւ երրորդ՝ որ աղբիւրն է առաջի վրիպակին , Մարտ ամսոյ 9րդ ձիւղ հասարակածի օրէն , մինչև Մարտ 21րդ օրը , 12 աւուր մէջ պատահալ լրումնի լրումն՝ աւագ լրումն ըլլալը՝ ճանաչելիս , որ իրօք և ճշմարտապէս զատկական լրումնի աւագ լրումն է . ասոր ալ Ս. Գրիգոր և սրբազան հայրապետը կը վկայեն :

Ահա այս է տոմարին մերոյ առաջին վրիպակը , որ յառաջ եկաւ նախնի աստեղաբաշխներուն՝ արեգական տարեկան ընթացքին տեղութեան յիշեալ վեց ժամէն՝ 11 նախնական րոպէ , և 45 երկրորդական րոպէ պակաս ըլլալը ճանաչելու անկարող կամ անխելով ըլլալէն և յիշեալ վեց ժամը ամբողջ հաշուելով , Մարտի 21րդ օրը միշտ դարձանային հասարակած ճանաչելէն : 8 : Ի բառեղ պատճառին , բառին և գործին : 4 :

Գամբ հետեւաբար և երկրորդ վրիպակին վրայօք խօսիլ համառօտաբար , որ լաւ ուշադրութեամբ հարկ է ընթեռնուլ :

սակաւ անհանգստութիւն կը պատճառէ Մեծին Բրիտանիոյ դաշնին . որ ապագայն իւր աչաց առջև ունի միշտ և շատ տարիներէ ետեւ պատահելու գէպ-քերուն վրայօք կը խորհի : Ընայժմ անդղիացիք Աւ-դանիստանի հետ իրենց ունեցած բարեկամութիւնը տեղական կերպիւ հաստատելու կաշխատին, որպէսզի Ռուսիոյ պատահական յարձակմանցը առջև զօրաւոր պատուար մը ըլլայ . որովհետեւ անդղիացւոց ձեռքը եղած երկիրներուն և Ռուսիոյ տիրած երկիրներուն մէջ տեղը Աւդանիստանի ընդարձակ և լիւսային երկիրներն միայն մնացած են . ըսելէ որ Ասիոյ մէջ յիշեալ երկու հզօր տէրութեանց սահմանադրութիւնները բաժանողը Աւդանիստանի երկիրն է :

Գիտե՛լ արժան է որ անդղիացիք Հնդկաստանի մէջ 150 միլիոն ժողովուրդ ունին իրենց իշխանութեան ներքեւ . որոց հետ ըրած առևտուրն շատ մեծ է : Յամին 1865 Հնդկաստանէն՝ միայն Անդղիա դացած ապրանք արժէքը 1171 միլիոն ֆրանքի հասաւ . իսկ Անդղիայէն Հնդկաստան դացած զանազան վաճառաց արժէքը 593 միլիոնի հասաւ : Այս պատճառաց համար Մեծին Բրիտանիոյ կառավարութիւնը աւելի մեծ հոգ ունի իւր գերիշխանութիւնը անմիաս և հաստատուն պահել Ասիայի մէջ քան թէ յԵւրոպայ . քանզի Անդղիան առաւելագէտ ասիական մեծ տէրութիւն մի ըլլալու սահմանաւ է : Սովորաբար անդղիացիք իրենց լիւսաներով ծախու կառնուն ժողովրդոց բարեկամութիւնը, երբոր հաշկաւորութիւն ունին անորմէ : Այս նպատակաւ, Հնդկաստանի անդղիական կառավարութիւնը քանի մը տարիէ ի վեր 120.000 լիւս դրամական պարգև մը կընէ Աւդանիստանի տիրող Ամիրին . և այս տարեկան նուէրով անոր բարեկամութիւնը ստացած է : Բայց այսպիսի հիման վերայ հաստատեալ բարեկամութիւն մի կընայ հաստատուն մնալ, եթէ Ռուսիան ի պահանջեալ հարկին՝ իւր ըրապիւնները դէմ դնել ուզէ Անդղիոյ լիւսներուն : Ժամանակը պիտի չուշանայ յայտնելու մեզ :

ԱՉԳԱՅԻՆ

Ինչպէս մեր նախընթաց թուոյն մէջ խոստացանք, ահա ստիկ Աղէքսանդրիոյ Հայ ժողովրդեան ուղեւոր՝ զոր մատուցեր են դերա՞ տէր Սարգիս Ջալալեանց

ՅՕԴՈՒՄԻ Գ :

Վերադառնալիս երկրորդ ի հաշիւ լուսնի :

25. Նախնի աստեղաբաշխը և տոմարագէտք քրիստոնէութեան առաջին դարերուն ժամանակը շատ աշխատեցան երկու լուսաւորաց՝ այսինքն արեգական և լուսնի մէկ շրջանը գտնալ, կամ յօրինել, որ դիւրին կերպով կարգի դնեն լուսնի տարիները, ամիսները և օրերը արեգական տարիներուն՝ ամիսներուն և օրերուն համեմատութեամբ, որպէսզի այն շրջանին լրացած ժամանակը՝ վերստին սկսին շրջանը նոյն հաստատեալ կարգաւ :

26. Եւ մեծ աշխատութեամբ դասադաս շրջաններու ձեռք դարձնելն զինի, վերջապէս ընդունեցին հռչակաւոր աստեղաբաշխ Սթենայի Սթենին գտած համաուստ և պիտանի իննետասն ամաց շրջանը, որ կըսուի շրջան լուսնի, կամ ոսկեգիր, և կամ իննետասնեակի, որնոր մինչև ցայսօր արեգեական եկեղեցիք կը գործածեն զատկական լուսնի ծննդեան, և անոր աւագ լրման օրերը դտնելու համար :

27. Այս հռչակաւոր աստեղաբաշխին գտած իննետասնեակի շրջանին խմբողը այս է . որպէս թէ լուսնին 19 տարիէն զինի, դարձեալ կուգայ արեգական հետ ի միասին այն կէտը, ուր որ էր 19 տարի յառաջ, ոչ թէ միայն նոյն օրը, այլև նոյն ժամուն և նոյն վայրկեանին . ամենևին յետնութեան կամ յառաջնութեան միտիտուութիւն ինչ չունենալով, մինչև անգամ միով ըստի :

Օրինակի համար ենթադրեմք, թէ այսօր Սարգիս 12, օրը կիրակէ, ծնանի լուսնին ժամ 14, ըստ 18 . ասոր նմանը այսինքն Սարգիս 12 օրը կիրակէ, ժամ 14 ըստ 18 դարձեալ պիտի ծնանի լուսնին 19 արեգականային տարիէն զինի, այսինքն հետեւեալ շրջանին : Այս դրութիւնը քաջ տեղեկանալու համար յայտնի բացատրեմք :

28. Ս. 1864 ներկայ տարւոյս օրացոյցը . գտիւ հոն Մարտ ամսոյ 23-ը չորեքշաբթի օրը, ուր կըկարգաս ծնունդը դասական լուսնի, ժամ 21, ըստ 2 :

Ասոր նմանը այսինքն Մարտ 25 չորեքշաբթի օր .

սրբազան արքեպիսկոպոսին ամսոյս 5-ին Ս. Երուսաղէմ երթալու օրը՝ զինի ընթեռնոյ զայն՝ Ս. բարձր Սրբազնութեան առջև ի շողեռնաւուն . ուր ներկայ են եղեր գերապատիւ տեառք Իգնատիոս և Սիմօն եպիսկոպոսները և Աղէքսանդրիոյ ազգային բազմ երևելիները :

Լմենապատե՛լ բարձր սրբազան Հայր, Պատկ պարծանաց ազգիս լրտեսան :

Աղէքսանդրիոյ Հայ ազգը՝ որ մշտ հաւատարիմ է իւր պարտաւորութեանց կատարման մասին, չկրնար զանց ընել այս անգամ իւր որդեկան խորին շնորհակալութիւնը մատուցանելու բարձր Սրբազնութեան ձեռնով, որ իբրեւ արթուն և ճշմարիտ հովիւ և մահաւանդ իբրեւ կաթողիկոսական փոխանորդ՝ հաճեցայք յայց ելանել ձեր պանծալիտ ջերմանդ որդւոցը, որ եղիպտական երկիրը կը բնակին :

Քաղցր է մզ՝ ձեր այս որդեւոր այցելութիւնը սրբազան Հայր, և անոր յիշատակը յաւիտեան անշնչելի պիտի մնայ ի սիրտ մեր : Այս պիտի յիշեմք միշտ՝ որ ձեր հոգեւոր բանիքը միաբարեցիք զմզ ըստ ամենայնի, օրհնեցիք այս երկրիս ազգը ու անոր աշխատաւորները, քաջալերեցիք վարժապետները, աշակերտները և դամբնետեան, լոկաւ լարեմք, ուրեմն, մեր անկեղծ երախտագիտութեան հաւատարիք . քանզի անգստին մեր երանեալ Գարեթիկ սրբազան Առաջնորդ Հօր ցաւալի մահուանէ ի վեր՝ զուրկ էինք մնացած այս օրինակ ազգասիրական խրատներէ և հոգեւոր միաբարեցիկներէ :

Արդ՝ ներկայ խոնարհական ուղերձով մերով կաղաչեմք միանգամայն, որպէսզի մեր այս անկեղծ շնորհակալութեանց հաւատարիք հաճեալք հասունեցան յունկն վեհագիւղ սրբազնութեան Վաթիկանի մերոյ, որ իւր իմաստուն ընտրութեամբ՝ արժանապէս ի ձեռ յանձնելով իւր փոխանորդութեան ծանր պաշտօնը՝ գուց յաջողեցայք, ձեր բարեմասն և նախանձելի ձիրքերով և ձեր կորովալիտ խոհակալութեամբ ազգիս պատիւը աւելցնելու՝ յուրախութիւն և ի միաբարեցիկ սրտի Արարատեան մայր Ս. Եկեղեցի հաւատարիմ զաւակաց յազգիպտոս բնակելոց :

Աղէքսանդրիա, 5-17 Մարտ 1869 :

(Սարգիս-Ջալալ)

Ժամ 21, ըստ 2, դարձեալ պիտի ծնանի դասական լուսնին՝ 19 արեգականային տարիէն զինի : Ահա այս է իննետասնեակի շրջանին խմբողը :

29. Այս իննետասնեակի շրջանին ճշդութեամբ համոզուելով նախնի տոմարագէտք, և այն սկզբուն վրայ կարգադրելով տոմարական հաշիւներուն կանոնները, հաստատեցին իննետասնեակի շրջանը, զոր կըզուծածեմք մինչև ցարդ, և օրացոյցին սկիզբը իւրաքանչիւր տարւոյ իննետասնեակը կը գտնենք հաշիւով, ըստ 2, զատկական լուսնի ծննդեան և աւագ լրման օրերը զանկելու համար :

30. Եւ յիշեմք այս իննետասնեակի շրջանը իր սկզբնաւորութեան ժամանակը՝ Մարտ 21-ին դարձեալ յին հաստատեալ ծնանի, ըստ բաւական անխալ կիմարեցիք դասական լուսնի ծնունդը և աւագ լրմանը, բայց շատ դարեւ անցնելէն զինի, ասոր ալ վերադառնալ յայտնի եղաւ, երկու լուսաւորաց ընթացիկներուն տարբերութեամբ պատճառաւ :

31. Վասնզի վերջին դարերուս քաջաճիւղտ աստեղաբաշխներուն մանրամասն ճիշդ հաշիւներով խմբողութեամբ, որ այս իննետասնեակին մէկ շրջանին լրացած ժամանակը, լուսնի ծնունդը դարձեալ նոյն կէտին՝ այսինքն նոյն ժամուն և նոյն ըրակին չափաւորիւր, այլ յետագարձ շարժմամբ առաջին շրջանին կէտն 1 ժամ, 27 նոյնական ըրակ և 32 երկրորդական ըրակ կը կանխէկոր . ըսելէ որ, իննետասնեակի մէկ շրջանը լրացած ատենը, և միւս յաջորդ շրջանին սկսած ժամանակը, արեգակը և լուսնին անվերջալ և անխտոր՝ այն կէտին մէջ չեն պատահիր, ուր պատահեցան 19 տարի յառաջ նախընթաց շրջանին սկզբնաւորութեան ժամանակը, այլ իւր մէկ ու կէս ժամ կը կանխուին :

32. Տես ներկայ տարւոյս դասական լուսնի ծննդեան կէտը, Մարտ 25 չորեքշաբթի օր, ժամ 21, ըստ 2 :

Այս շրջանը լրանալէն ետքը, այսինքն 19 տարիէն զինի դարձեալ Մարտ 25 չորեքշաբթի օր դասական

Լնցեալները Մասիս պատուական լրագիրը լսած էր թէ ազգային Վարչութիւնը շնորհակալութեան նամակ մի գրած է բարձրա . խորհիւն՝ Ազգիպտոսի կալուածական խնդիրը բարեկամաբար որոշուելուն և Երուսաղէմի թեմական իրաւունքը յարգուելուն համար : Հաւատարիմ աղբիւրներէ ընդունած մեր տեղեկութիւնները կը ծանուցանեն մեզ թէ այսպիսի նամակ մի չէ գրուեր . և անշուշտ շատ աղէկ եղեր է : Սակայն ստոյգ է թէ Իգնատիոս եպիսկոպոսին պատրիարքական կոնգալի դացեր է, որպէսզի Ազգիպտոսի առաջնորդութեան պաշտօնը առժամանակեայ կերպիւ վարէ . սակայն յիշեալ հոգեւոր հովիւը չեմք գիտեր ինչ պատճառաւ, այս կոնգալը՝ եկեղեցւոյ մէջ կարգաւ չառլէ ետեւ, ներկայ ամսոյս 15-ին ձգեր Երուսաղէմ դացեր է ընկերութեամբ դերա . Սիմօն եպիսկոպոսին : Ընայժմ Ս. Յակոբայ արքեպիսկոպոսի բաններէն արժա . Լստուածատուր վարդապետը Աղէքսանդրիա կը գտնուի, որպէսզի կալուածական ուրոշեալ գործոյն հեռելէն զարձնելու հաշիւաւոր եղած խորհիւնը տայ վանքին կողմանէ :

Մեք կարծեմք, թէ սխալած չեմք ըլլալը եթէ զրուցեմք, թէ դերա . Իգնատիոս եպիսկոպոսը չլերա . դատեալու հաստատ որոշմամբ մեկնած է Ազգիպտոսէն :

ՍՐԳՈՒՆԻՑ ՅՈՅՍ ՄԻ

Հիմաւոր պատճառներ ունեմք յուսալու թէ Կ. Պօլսոյ ազգային մեծա . Վարչութիւնը ֆաղապարհաբար և ազատասիրաբար ի կշռութիւն անեկով Ազգիպտոսացւոց առաջնորդական օրինաւոր խնդիրը՝ վերջապէս սիրով պիտի ընդունի զայն, և պիտի չուշանայ թոյլ տալու Դարպիգոնի դերա . տէր Սիմօն Ս. եպիսկոպոսին, որ երթայ ի հոգեւոր լրագրիպտոսի վեհաճին հոգեւոր հօտը՝ որ շատ ժամանակէ ի վեր իւր ազատ կամօքը և քուէից առաւելութեամբ իրեն առաջնորդ ընտրած է զԵրեմիա Սրբազանը :

Պարզեցիս բարեւաշտ ժողովուրդը թէպէտեւ շատ կը փափաքէր որ իւր սերելի Առաջնորդ ամենա . տէր Պօլոս արքեպիսկոպոսը Ս. Չատիկ տոնաւորութեց հանդիսին Իզմիր դառնի ի փառաւորութիւն մեք եկեղեցւոյն, սակայն Կորին Սրբազնութիւնը անձնական տկարութեան մի արգիլուելով չկրցաւ սուրբ Չատիկը մեզի հետ ընել . և այս ձախորդ դէպքին վրայօք իւր ցաւը յայտնելով տեղւոյս ազգային Վարչ

լուսնի ծնունդը պատճառի պիտի, թէպէտ ի նոյն օր, բայց ոչ եթէ ի ժամ 21, ըստ 2, ըստ դրութեան Սթենին և նախնի աստեղաբաշխի . այլ ի ժամ 19 և ի ըրակ 34 : Մէկ ժամ 27 նախնական ըրակ, և 32 երկրորդական ըրակ կանխելու համար :

33. Եւ անաւ ասպէս կանխելով, արեգական ընթացքը սակաւ սակաւ շաւտաւորով, և լուսնի ընթացքը չըլտանէ ի շրջան պակեկով, մեր տոմարական հաշիւները դարձեալ նախնի ուղիղ դրութիւններէն շատ խտորեցան, և դատեալեան լուսնի ճշմարիտ կէտը, և աւագ լրման ստոյգ օրը՝ ուղղապէս մեզի ցուցանել տնրաւաւ կան եղան . վասնզի 312 ու կէս տարուան միջոցը՝ լուսնի ծնունդը՝ իննետասնեակի շրջանին ցուցուցած օրէն մէկ օր դէպ ի սկիզբն Մարտ ամսոյն յետագարձ շարժմամբ յառաջիկ սկսաւ :

34. Եւ ինչպէս իւրաքանչիւր տարւոյ Մարտ ամսոյ 21-ը օրը՝ անխախտ և անշարժ դարձանային հասարակած ճանաչելը չորրորդ դարուն որոշեցաւ, ուրկէց յառաջ եկաւ մեր տոմարին առաջին վերադառնալ, այսպէս ալ այս իննետասնեակի շրջանը՝ իւր ուղիղ դրութիւն և անսխալ կանոն, նոյն դարուն մէջ հաստատեցաւ, որ մեծ յարգ և համարում ունէր իւրաքանչիւր ազգաց մէջ . մինչև Աթենայիք տարւոյն իննետասնեակի թուաւ նշանը հրապարակի մէջ ի տես ամենեցուն ոսկեգիր զլուսնորով կընշանակէին . ուստի ոսկեգիր, կամ ոսկեթիւ ալ ըսուեցաւ :

35. Եւ նոյն չորրորդ դարէն մինչև ցայսօր, 1500 տարուան միջոցին մէջ լուսնի իւրաքանչիւր շրջանին 1 ժամ, 27 նախնական ըրակ, և 32 երկրորդական ըրակ, յառաջնութիւնը հետզհետէ անկելով, և իւրաքանչիւր շրջանը, դատական լուսնի ճիշդ ծննդեան օրը ըսկաւ կանխել հինգ օր յառաջ, իննետասնեակի ցուցուցած օրէն դէպ ի սկիզբն արեգականային ամսոյն . և մեր տոմարին ցուցուցած լուսնի ծննդեան օրը, լուսնի ճիշդ ծննդեան օրէն հինգ օր ետքը մնայ :

չութեանը՝ կը ծանուցանէ թէ իւր դաւանար մօտաւոր պիտի ըլլայ :

—Անթապէն Մարտի 15 ամսաթիւով մեծարդոյ և ազգասէր բարեկամ մի, Յ. Ս. Ք. կը ծանուցանէ մեզ թէ մօտ օրերս աշխատհաշար ընդ մահաւորական մի մեռեր է նոյն քաղաքը, և անոր ինչքը կառավարութեան կողմանէ 'ի վաճառումն դրուելով, անոնց մէջ գտնուեր է Վ. Պօլսոյ հանգուցեալ Յակոբ Պատրիարքին մէկ խորհրդակցել կնիքը, որուն կնիքեալ օրինակը յուղարկած է մեզ :

Հիշեալ բարեկամը կը յաւելցնէ ըսելով. «Մեր ժամանակաւ առաջարկած էինք Վ. Պօլսոյ Պատրիարքարանին, որ ազգին Պատրիարքին և ազգային պաշտօն վարող անձանց ճիշտ ստորագրութիւնները և ճիշտ կնիքները ցուցակի մը մէջ նշանակելով, այն ցուցակը ամեն Առաջնորդաց յուղարկէ, որպէս զի 'ի պահանջել հարկին՝ այսինքն ազգային Վարչութեան կողմանէ ստորագրեալ և կնիքեալ թուղթ մի դալու ժամանակը, Առաջնորդք կարող ըլլան իրենց քովը եղած ցուցակին հետ բազմաթիւ զայն. որով ճիշդը խորհրդակցելն կընար դիւրաւ զատուիլ: Այսպէս մեր ազգօգուտ առաջարկութիւնը 'ի գործ չդրուեցաւ 'ի մեծ փառս ազգին. ինչպէս կը տեսնուի յիշեալ կնիքն, որ գտնուեցաւ»:

Միջո աւստի Մարտի տետրակին մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարգաւորուին :

«Ամսոյ վերջերը Յ. քաղաքս հասան Հնդկաստան ներս մեծաւ. Գաւիթ Գոսն անգղիացի և իւր ազնուափայլ ամուսինն, որ դուստր է մեր Հնդկաբնակ հայազգի մեծահասակը Արդարեանին :

—Ս. Աթուոյս միաբան արժաւ. «Երեսէս ծայրաւոր վարդապետն, որ Հնդկաստան կը գտնուի, իւր խոհեմ վարուքը արժանացած է տեղական հայոց մեծ համակրութեանը. որոյ մասին Վալիաթայի ազգայինք յատկապէս խնդրած են ճատկական տօնը նոյն քաղաքի մէջ կատարել: Պահ ենք մեր Հնդկաբնակ ազգակիցներէն, որ այսչափ կը յարգեն իրենց պանդուխտ այցելուն :

—Ս. Աթուոյս միաբան արժաւ. Աստուածաբանը վարդապետն ուղեորեցաւ յԱրարատ Երեւանի տեղական կառավարչութեան վերահաստեման գործերուն»:

Վալիաթայէն Մարտ 14 ամսաթիւով հետեւեալը կը ծանուցանեն մեզ.

«Լուրերք ինչ յառաջ Միքէլ Մահապետ Լիւիսան

անուն Պարսից հիւսիստոս Պոմպայի՝ եկեալ 'ի Ալալկա վասն առանձին խնդրոյ միոյ ընդ իշխանութեան քաղաքին, եկեղեցականք մեր ընդ քանի մի Ջուլայեցուք յայց ելին նմա յարգանք 'ի պատիւ վեհա. Հասին: Հիշեալ պաշտօնատարն մարդասիրութեամբ ընկալեալ զհայազգի այցելուս իւր 'ի մէջ այլոց դուրսոց հարցանէ նոյա ստեղծ 'որ քաղաք քաղաք է 'ի հաճոյս ձեր՝ հայրենին ձեր թէ կալիաթա: Պատասխանեալ նոյա՝ ասին: հաճոյք կամայ՝ դնին յանդերձ և կանոն. զի ուր սիրտ հաճոյ՝ անդ և կեանք հանդիստ է: Լուս, սակս պարզ օգոյ, ջրոյ մաքրութեան և այլ կենսական նիւթոց՝ հայրենին մեր Ջուլայ ցանկալի. իսկ սակս օրինաց և անդորրու կեցից կալիաթա է գովելի :

Լուս, ասէ Միքէլ Լիւիսան, վիճակ հայրենի երկրին ձերոյ բարեկարգեալ է և չէ ըստ անցելոց ժամանակաց. ուստի եթէ հաճես ջիւր վերադառնալ անդ, մեծապէս ունիք միջնորդել ամենայն հաճոյալեանք: Պատասխանեալ միայնիք. թերևս արդար է ասացեալն ձեր, սակայն ներքին անկարգութեան՝ անհնարին երևի մեզ հանդուստիս: —Որ է այն ներքին անկարգութիւնն հարցանէ հիւսիստոս Պարսից: Ասին. «անիբաւ վճիռք դատաստանի գենպետաց՝ որք վերաբերին յուրացեալ հատուց մարդ: Ջուլայ Խալի ասի և ժողովուրդը եթէ ազգ գոյից ընտանեաց. և այսպէս հարեալ հարեալ անպարսկից՝ բազումք ստիպին վարդապետին լինել անդաճ շաւորք: Եւ ասացելոցս անդ՝ ինչ անպարսկից է անկումն և կործանումն տանց և շինց 24000 զաղթականաց հայոց Ջուլայոյ. յորոց այժմ հաշիւ հաշիւ պիտի անուամբ մեացեալ տունք երեք հարիւր: Կործանմանս այսօրիկ պատճառ եղեն ներքին խառնութիւնք հարկաւորեալից և արտաքին անլուր բռնութիւնք դեն պետաց: Եւրդ՝ ինչուք թէ հարկապահանջութիւնն բարեկարգեալ է այժմ. իսկ զբռնութիւնս գենպետաց մի կարող է մեղմել. զի ասին Հոսէ Խոսէ Կալիսէ. «այսինքն հրաման Աստուծոյ այս է, ոյր վասն և թաղաւորք իսկ ոչ համարձակին շնչել զվճիռն նոյա»:

Գրեցից, ասէ Միքէլ Մահապետ Լիւիսան, և ծանուցից թաղաւորին՝ տալ բառեալ զայս աղէտ 'ի տանէ հայոց Ջուլայոյ. ուստի և դուք ընդ այս անհոգ եղիջիք: —Պահ ենք յոյժ զմարդասիրական խնամք ձերոց, պատասխանեն ազգային այցելուք, սակայն և այնպէս փորձիւ գիտեմք թէ գենպետք Պարսիստանին ոչ հաղանգին թաղաւորական հրո:

վարտակաց՝ որք յայսպիսի խնդիրս վերաբերին. քանզի համարին զինքեանս զու տիրական ժառանգաւոր իշխանութեանս: —Ոչ ոչ այդպէս, կընէ Խոսէ: զի այժմ Պարսիստանին կառավարութիւնն զատ է և գենպետաց խոնարհ վիճակ զատ. զի օր աւուր փոք փոխին շրջանք և արժանաւոր բարեկարգութիւնք տեղի առնուն. լսելոց էք և դուք ապա և ուրախաւ նալոց էք յոյժ յոյժ :

Աստ այսք բանից՝ ազգային այցելուք օրհնելով զթաղաւորն և զինքն՝ ելանեն անախ օժմամբ թաղին՝ նակաց իւղով անուշիւ ըստ սովորութեան Պարսից :

ԼՈՒԻ ՍԷ

Այս ընտիր ևս սրտաշարժ պատմութեան առաջիկ հատորը՝ որ 169 էրեսէ բաղկացեալ է, մօտեքս հրատարակուեցաւ 'ի Զմիւռնիս Տետեան տպարանը: Պորժոյս քարգմանիչն է Խաւառլիս Խմբագիր մեծարգոյ պարոն Ս. Միքէլ ուսումնական երկտասարդ. որ կարելի եղածին չափ դիւրիմաց ոճով հայերէն աշխարհաբար լեզուի փոխած է գայն 'ի գաղղիարէնէ: Այս պատմական աշխատասիրութիւնը 1792 ամին Պաղդիոյ յեղափոխութեան նկարագիրն է. հետեւաբար նոյն առեւտուան բարքը, ժողովրդեան անգրութիւնները, բազաւորի մը քերութիւնները և կատարելութիւնները, ժողովրդային իրաւունքը, գաղղիական Սահմանադրութեան հաստատուիլը, հասարակապետութեան կանգնումը, սպանումները և ուրիշ երեսիլի գեպքերու վրայօր երկարօրէն կրկնութիւնները կիս Միքիսիի հատորը. իսկ Խաւառլիս բաժանորդները կրնան 1/4 Միքիսիի առնուլ:

ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԿՅՈՅԻ ԹՇՈՒՍԱՆԵՐԸ
Թարգմանութիւն պարոն Գրիգորի Զիլիկիսեան:

Յայտնի է թէ այս գեղեցիկ ու բարոյական վիպասանութեան հինգերորդ հատորին հայերէն աշխարհաբար թարգմանութիւնը արդէն հրատարակուած է Իզմիրի Տէտեան տպարանը, և վեցերորդ հատորն ալ մասնակցեալ կը գտնուի: Այս վերջին ամբողջ թարգմանութիւնը 10 հատոր պիտի ըլլայ, և իւրաքանչիւր հատորն զինքն 18 դուրու է, իսկ բոլոր հատորաց համար բաժանորդագրութեան զինքն 150 դուրու է:

Գ.Ա.ՂՏՆԻՔ ՓԱՐԻՉԻ
Թարգմանութիւն պարոն Մ. Մամուրեան:
Էօժեն Սիւ գաղղիացի հեղինակին այս պատմա-

36. Գաւր հիւսիս Ս. Գրոյ հրամանին, և մեր տոմարին խրատներուն տարբերութիւնը եւ իւր ուղիղ նկատել:

Ս. Գրոյը կը համարէ, թէ ո՛ր ամսոյն լուսնը անմիջապէս կը պատահի զարեանային հասարակածէն դէպի, նոյն ամիսը զատկական լուսնի ամիս է. և նոյն ամսոյն չորեքշաբթիէն օրը, զատկական լուսնի աւագ լուսն է: Եւ Նիկիոյ Ս. Ժորժի սրբազան հայրապետը կանոն հաստատեցին, թէ նոյն ամսոյ չորեքշաբթիէն օրէն զինի անմիջապէս պատահեալ կիրակի օրն պարտ է Ս. Զատիկի տօն կատարել:

Տես և մեր տոմարին խրատն ալ. զատկական լուսնի հետեւեալ օրը՝ ամսոյն աւագին օրը չմանալէ, հինգ օր քաջառութիւն կընէ. վեցերորդ օրը լուսնի առաջին օր կը համարէ, և նոյն վեցերորդ օրէն թուելով, 15 օրը՝ լուսնի չորեքշաբթիէն օրը, այսինքն աւագ լուսն ըլլալ կրնայուն է, և այս 15 օրէն զինի պատահեալ կիրակի օրն՝ զատիկ տօնը կը խորհուրդէ: Ահա այս աւագ չորեքշաբթիէն արժանաւոր է ինչ որ լուսնը յայտնի բան է այս երկու տեսակ խրատներուն՝ որուն հաշի է անապառ:

37. Բայց մեր դժբաղդաբար զատկական լուսնի ծընունդը, և նորին աւագ լուսնը, զորս աչքը ակներեւ կը տեսնամք, ակամայ 'ի բաց կը բերձնէ, և մեր տոմարին նշանակած իննետասներեակին սխալ հաշիւներուն հետեւելով, կը պարտաւորուի լուսնի 6 օրը՝ առաջին օր ճանաչել, և նոյն 6 օրէն թուելով, 19 օրը՝ չորեքշաբթի օր, այսինքն աւագ լուսն համարել. և նորին հետեւեալ կիրակի օրն զատիկ տօնել:

38. Բայց քանի որ այս իննետասներեակի սխալ հաշիւներով չորեքշաբթիէն օր ըսածնիս՝ լուսնի ճիշդ 19 օրն է, հարկաւ Ս. Զատիկի օրը իւր ուղիղ կէտէն մէկ շաբաթ ետքը կը մնայ զինի վերջին բառորդին, և Ս. Զատիկի որդեալ աւուր սահմանէն կանցնի. որ ըստ անվերջ կանոնի Նիկիոյ Ս. Ժորժի և սրբազան հայրապետաց մերոց, լուսնի 15 օրէն բազմաթիւ համար սկսեալ մինչև 24 օրն է զատկական աւուր սահմանը:

Ահա այս է երկրորդ վրիպակը մեր տոմարին, որ յառաջ եկաւ իննետասներեակի շրջանին մէկ ժամ, 27 նախնական և 32 երկրորդական րոպէ կանխելէն, և զէպ 'ի սկիզբն արեգակնային ամսոյն յառաջանալէն. որոյ չորեքշաբթի դարուն աստիճանաւոր կերելի թէ անծանօթ և անտեղեկ էին:

Եւ այս ըսածներս ներկայ տալուցս Ս. Զատիկի օրինակեալ հաստատեմք:

39. Աւ զարձեւ 1864 ներկայ տարւոյն օրացոյցը, տես անոր սկիզբը այն տարւոյն իննետասներեակը, որ է 1. Եւ վերադիւրը որ է Բ:

Մեր տոմարը մեզի կրնայուն է, թէ ո՛ր տարւոյն իննետասներեակը՝ 1. և վերադիւրը՝ Բ. ըլլայ, նոյն տարւոյն զատկական լուսնի ծնունդն Մարտի 29 կիրակի օր կը պատահի, և աւագ լուսն ալ Ապրիլ 13 երկուշաբթի օր: Հիւսիս կը տեսնաս օրացոյցին մէջ զատկական լուսնի ծնունդը բազմաթիւ հինգ օր յառաջ Մարտ 25 չորեքշաբթի օր, և նորին աւագ լուսն ալ Ապրիլ 10, ուրբաթ օր, որոյ հետեւեալ կիրակի օրն՝ Ապրիլ 12, ըստ ժողով կանոնի սրբոյ եկեղեցւոյ մերոյ օրէն էր տօն Զատիկի կատարել, բայց ըստ սխալ խրատուն տոմարին մերոյ տօն ծաղկազարդի կատարելիք. ինչու որ զատկական լուսնի ծնունդն ստույգ օրը՝ ինչպէս կը տեսնաս հոն, Մարտ 25 չորեքշաբթի օր, տոմարը կը լուսնայնէ Մարտ 29 կիրակի օր, բազմաթիւ հինգ օր ետքը: Եւ նորին ստույգ աւագ լուսն օրը, որ Ապրիլ 10, ուրբաթ օր կը խորհուրդէ, հոն, կտանի Ապրիլ 13 երկուշաբթի օրը ըլլալ կը լուսնայնէ, և զմեզ ակամայ կը պարտաւորէ Ապրիլ 19 օրը զատիկ տօնելու, և այս պատճառաւ Ս. Զատիկի տօնն իւր սահմանէն օրէն մէկ շաբաթ ալ ետքը կը ձգէ:

40. Եւ այս ալ գրեմեալ պէտք է, որ այս երկու տեսակ վրիպակները ներքին մէկանց կը պատահին, առաջին վրիպակը, որ 'ի հաշիւ արեգակնային, չորս շաբաթ կընէ. և երկրորդ վրիպակը՝ 'ի հաշիւ լուսնի՝ մէկ շա-

բաթ. որով Ս. Զատիկ տօնը՝ իւր ճշմարիտ օրէն հինգ շաբաթ ետքը կը մնայ, ինչպէս ներկայ տարւոյն զատիկը որոյ ճշմարիտ կէտը՝ Մարտ ամսոյ 13 օրն էր, բայց տոմարին երկատեսակ վրիպակները տարաւ հասոյց Ապրիլ 19. որ պատիւ չընէր մեր ազգին:

Եւ երբեք ալ միմեկ երկրորդ վրիպակը կը պատահի և այն տարին Ս. Զատիկ տօնը մէկ շաբաթ ետքը կը մնայ և փոխանակ զատիկ տօնելոյ ծաղկազարդ կը տեսնենք: Այս ալ անպէտք տարւոյն Ս. Զատիկի օրինակեալ կը հաստատուի:

41. Գաւր 1863 անցեալ տարւոյն օրացոյցը, տես անոր սկիզբը դրուած նոյն տարւոյն իննետասներեակը՝ որ է 19: Եւ վերադիւրը, որ է Բ Ս:

Մեր տոմարը մեզի կրնայուն է, թէ ո՛ր տարւոյն իննետասներեակը 19 և վերադիւրն Բ Ս ըլլայ, նոյն տարւոյն զատկական լուսնի ծնունդն կը պատահի Մարտ 12 երեքշաբթի օր, և աւագ լուսն ալ կը պատահի Մարտ 25 երկուշաբթի օր. որոյ հետեւեալ կիրակի օրն՝ Մարտ 31, զատիկ տօնը կը պատահի, ինչու որ աւագ լուսնը երկուշաբթի օրը պատահեալ կընէ: Ստույգը կը խորհուրդէ, որ այս ըսածները բոլորն ալ սխալ է, ինչպէս դուք ալ նոյն օրացոյցին մէջ կը տեսնաս, որ զատկական լուսնի ծնունդը, ոչ թէ տոմարին ըսածին պէս Մարտ 12 օրն է, բլբաթ օրը պատահի է, այլ Մարտ 7 օրն է ինչպէս զատիկ օր: Եւ աւագ լուսն ալ ոչ էք Մարտ 25 երկուշաբթի օր, այլ Մարտ 23 շաբաթ օր, ժամովը և րոպէովը դրուած. որոյ հետեւեալ օրը Մարտ 24 պարտ էր զատիկ տօնել, ըստ Սահմանադրութեան Նիկիոյ հոգեգումար սուրբ Ժորժիոյն, և ըստ կանոնի նախնի աստուածաբանաւ և առաքելաւորս սրբազան Հայրապետաց մերոց, բայց նոյն օրը սխալաբար ծաղկազարդ տօնելիք, և Ս. Զատիկը մէկ շաբաթ ետքը՝ Մարտի 31 օրը ձգեցինք: Ինչու որ զատկական լուսնի աւագ լուսնը, որ ինչպէս կը տեսնաս օրացոյցին մէջ Մարտի 23 օրը շաբաթ օրն էր, մեր տոմարը Մարտի 25 օրը երկուշաբթի օրն էր:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ , 24 ԱՊՐԻԼ

Պ. Ե. Բ. Լ. Բ. Լ.

Ն . Տ . ԵՐԵՄԻԱ ԴԱՀԱՆԱՅ

Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ խառնակի :

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ

Ծ Ս Ն Ո Ւ Յ Ո Ւ Մ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԻԶՄԻՐԷՆ Ի ՂԱՍԱՊԱ

Այս երկաթուղւոյն ընկերութիւնը կը ծանուցանէ հասարակութեան , թէ ՊառնոՎայի , Գորտեխօյի Մէնիմէնի եւ Մանիսայի կայարանաց սրճարանները զատ զատ վարձու պիտի տրուին աճող՝ որ ամենեւեալ գին մը պիտի վճարեն՝ եւ միանգամայն երաշխաւոր մի պիտի ցուցնեն : Ընկերութիւնը՝ հաւասար գին վճարողաց մէջ նախամեծար պիտի համարի այն անձինքը՝ որոնք նոյն սրճարանաց քով կը բնակին : Ով որ կուգէ , կրնայ երբայ Պամախանէի կայարանը եւ այս գործոյն վրայօր խօսակցել :

ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՄԸ

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈՒՆՈՐԻԻ

ԶՆԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՔ

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹՅՈՒՆԻ ԵՐԻԿԱՄԱՆՑ

ՄՏԱՄՈՒԲՄԻ ԱՒԻՈՒԻԼԸ

ԲՈՐԲՈՔՈՒՄՆ ԹՈՔԱՌԱՋԻՑ (ԴՐՆԻԴ) ՀԱՁ ԵՒ

ՏԿԱՐԱՅԵԱԼ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԲԱԶԿԱՑՈՒԹԻՆԷՐԻ

Հովհաննիս Գեղահատերը ամենէն օգտակար գեղերն են հե
տեւալ հիւանդութեանց համար :

Այս դեղատնակները, որ կը շինուին Հորդանան բժշկին տանն
կան վերատեսչությունները, կը վաճառին իւր դործարանը 'ի Լ
տոն, Սթրենտո կոչուած թաղը թիւ 244, 'ի դին 1 եւ 1 $\frac{1}{2}$ 2բ
կնի, 2 $\frac{3}{4}$ եւ 4 $\frac{1}{2}$ 2բ կնի տուփը, բայտ մեծութեան տողոյ:

Խմբագիր—տէր Արագրոյն :

[illegible]

Ի ՏԳՍ.ԲՍ.ՆԻ Ա.ԲՇԱ.Լ.ՈՒՍՈՅ Ա.ԲԱ.ԲԱ.ՏԵԱՆ